

LUNDS
UNIVERSITET

Rektor

BESLUT

Diarienummer
V 2021/2957

Datum 2021-11-25

Adressat
Regeringskansliet
Utrikesdepartementet

ud.remissvar@regeringskansliet.se

kopia till ud-nis@gov.se

Yttrande över Remiss UD2021/15100, Promemorian Förstärkt kontroll av produkter med dubbla användningsområden (Ds 2021:32)

Lunds universitet har anmodats att yttra sig över remiss UD2021/15100, Promemorian Förstärkt kontroll av produkter med dubbla användningsområden (Ds 2021:32).

Lunds universitet är positiv till att författningarna kring exportkontroll och produkter med dubbla användningsområden förstärks och i sin nya form omfattar även cyberövervakningsprodukter som kan användas i samband med internt förtryck eller för att begå allvarliga kränkningar av mänskliga rättigheter och internationell humanitär rätt. Kontrollområdet utökas också till att omfatta tillhandahållandet av tekniskt bistånd för produkter med dubbla användningsområden.

Lunds universitet ser begreppet ”tekniskt bistånd” som problematiskt. Begreppen ”Grundforskning” och ”Allmänt tillgänglig” är tójbara och det förefaller som om just universitet och högskolor kan komma att hamna i svåra avgöranden på grund av det. Lunds universitet ser vidare ett problem om författningen innebär att universitetet inte kan förmedla delar av kursinnehållet till vissa studenter.

Termen ”tekniskt bistånd” används flitigt i lagförslaget och definitionen av begreppet, som i den gällande lagtexten finns under 1.1 kapitlet, 3§, är i det nya förslaget borttagen. Om man i ”tekniskt

bistånd” inbegriper den kunskapsförmedling som är en del av universitetets första uppgift kommer lagen i sin föreslagna form att innebära att kursplaner inom flera av våra ämnesområden skulle behöva granskas. Det är inte tydligt för universitetet om skrivningen på sidan 84 löser detta problem för oss.

“Kraven på tillstånd för tekniskt bistånd gäller inte i ett antal närmare angivna undantagsfall (artikel 8.3). Undantag görs bland annat då det tekniska biståndet tillhandahålls inom eller till territoriet i ett land som förtecknas i avsnitt A del 2 i bilaga II, är allmänt tillgängligt eller utgör grundforskning, tillhandahålls av myndigheter eller i vissa fall en medlemsstats väpnade styrkor eller utgör nödvändigt underhåll av produkter för vilka ett exporttillstånd har beviljats”

Av bilaga 1 (sidan 161) framgår att såväl ”Grundforskning” som ”Allmänt tillgänglig” är töjbara begrepp och det förefaller som om just universitet och högskolor kan komma att hamna i svåra avgöranden.

”Olika kategorier av personer kan vara inblandade i export av produkter med dubbla användningsområden, inbegripet fysiska personer såsom tjänsteleverantörer, forskare, konsulter och personer som på elektronisk väg överför produkter med dubbla användningsområden. Det är mycket viktigt att alla sådana personer är medvetna om de risker som är förknippade med export och tillhandahållande av tekniskt bistånd avseende känsliga produkter. Framför allt står akademiska institutioner och forskningsinstitutioner inför särskilda utmaningar vad gäller exportkontroll, bland annat på grund av deras allmänna engagemang för fritt utbyte av idéer, det faktum att deras forskningsarbete ofta inbegriper spjutspetsteknik, deras organisatoriska strukturer och det vetenskapliga utbytenas internationella karaktär. Medlemsstaterna och kommissionen bör vid behov öka medvetenheten inom den akademiska världen och forskarvärlden och ge dem skräddarsydd vägledning för att hantera dessa särskilda utmaningar. I överensstämmelse med multilaterala

exportkontrollregimer bör genomförandet av kontroller i möjligaste mån leda till ett gemensamt tillvägagångssätt när det gäller vissa bestämmelser, särskilt när det gäller de akademiskt relaterade märkningarna "grundforskning" och "allmänt tillgänglig" som befriar från kontroll."

Lunds universitet ser vidare ett problem om lagen innebär att vi inte kan förmedla delar av kursinnehållet till vissa studenter. Det är oklart vad begreppet "iranska personer" 1.4 kapitlet, 6§, innebär; är detta personer med iranskt pass, personer födda i Iran eller personer födda av iranska föräldrar? Oavsett vilken tolkning som gäller, är det inte förenligt med universitetets roll att genomföra bakgrundskontroll av våra studenter. Betyder skrivningarna att vi inte kan anta vissa studenter till våra kurser eller till doktorandstudier inom vissa av våra verksamhetsområden?

Beslut

Beslut om att avge detta yttrande har fattats av undertecknad vicerektor i närvaro av förvaltningschef Susanne Kristensson efter hörande av representant för Lunds universitets studentkårer och efter föredragning av säkerhetssamordnare Robert Collin, sektionen LU Byggnad.

Kristina Eneroth

Kopia

- Förvaltningschefen
- Samtliga fakultetsstyrelser